

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 maja 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.16.2024.KJ

Pan
Piotr Podkówka
Kierownik
Ośrodka Pomocy
Społecznej Gminy Dzierżoniów

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 4-5 marca 2024 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów mieszczącym się w Dzierżoniowie przy ul. Piastowskiej 1, 58-200 Dzierżoniów z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 4 marca 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2024 r.

Jednostką kieruje Pan Piotr Podkówka powołany na stanowisko Kierownika OPS Gminy Dzierżoniów od dnia 24 grudnia 2019 r.

Pan Piotr Podkówka ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 6 maja 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewniania posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17) - do dnia 31.12.2023 r. Od dnia 1.01.2024 r. zadanie wskazane jest w art. 18 ust. 1 pkt 10,
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów, na podstawie Upoważnienia Wójta Gminy Dzierżoniów, wydawał decyzje administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (pkt 9),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych (pkt 1),
- opracowania i realizowania projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Dzierżoniów nie posiada na swoim terenie domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym, jak wyjaśnił Kierownik OPS,

Na terenie Gminy Dzierżoniów w strukturze OPS Gminy Dzierżoniów funkcjonują: Dzienny Dom Senior+ Gminy Dzierżoniów w Dzierżoniowie przy ul. Ząbkowickiej 70, zapewniający miejsca dla 20 seniorów i Klub Senior+ w Piławie Dolnej przy ul. Błotnistej 12, który zapewnia miejsca dla 25 seniorów.

Ośrodek przed zakwalifikowaniem osób do udziału w zajęciach w Klubie Senior+ nie przeprowadzał rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a i 3b ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów koordynował realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżoniów (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Dzierżoniów zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni udostępniali druki, pomagali w wypełnianiu i kompletowaniu dokumentacji.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Jednak, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Kierownik OPS Gminy Dzierżoniów składał Radzie Gminy Dzierżoniów coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów w okresie objętym kontrolą realizował wypłaty świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 167 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”. W okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek realizował jednorazowe świadczenie pieniężne na podstawie art. 31 specustawy.

Kierownik OPS Gminy Dzierżoniów spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w OPS, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Dzierżoniów zamieszkałą przez 8.824 mieszkańców, w tym 143 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2023 r.). W OPS Gminy Dzierżoniów na dzień kontroli zatrudnionych było 4 terenowych pracowników socjalnych (4 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku OPS Gminy Dzierżoniów powyższy wskaźnik jest spełniony, w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawie dotyczącej udzielenia pomocy w postaci tymczasowego schronienia stwierdzono nieprawidłowość:

1. W aktach sprawy Nr 1 (J.Sz.) brakowało potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji administracyjnych o nr: ŚS.4017/6/23 z dnia 4.07.2023 r. i ŚS.4017/9/23 z dnia 27.12.2023 r.

Przepisy art. 39 i następne ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego zwanego dalej „k.p.a.”, regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich

pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących udzielenia pomocy w postaci usług opiekuńczych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawach:

1.W.G. w decyzji o numerze Ś.S 4022/6/23 z dnia 2.01.2023 r.,

2.I.D. w decyzji o numerze Ś.S 4022/3/23 z dnia 5.01.2023 r.,

3.M.D. w decyzji o numerze Ś.S 4022/1/23 z dnia 2.01.2023 r.

przyznano usługi opiekuńcze na okres od 2 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. i przy ustalaniu odpłatności Strony za usługi przyjęto kwotę bazową 37,50 zł (koszt 1 godz. usług opiekuńczych) jednakową w całym ww. okresie, podczas, gdy ww. koszt 1 godziny obowiązywał od dnia 18 stycznia 2023 r., tj. od dnia wejścia w życie uchwały Nr LIII/371/22 Rady Gminy Dzierżoniów z dnia 22 grudnia 2022 r., opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 4 stycznia 2023 r. (z datą wejścia w życie po upływie 14 dni od dnia jej publikacji). Należało zatem przy obliczaniu odpłatności Strony za usługi opiekuńcze za okres od 2 do 17 stycznia 2023 r. przyjąć stawkę bazową 31,00 zł, stanowiącą koszt 1 godziny usług opiekuńczych obowiązujący w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 17 stycznia 2023 r. – zgodnie z uprzednią Uchwałą Rady Gminy Dzierżoniów, natomiast stawkę bazową w wysokości 37,50 zł przyjąć do obliczenia wysokości odpłatności na okres od dnia 18 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowość:

1. Brak potwierdzenia odbioru przez stronę decyzji administracyjnych w sprawie dotyczącej udzielenia tymczasowego schronienia.
2. Nieprawidłowe ustalenie odpłatności za usługi opiekuńcze.

3. Brak sporządzania wywiadu środowiskowego z osobami deklarującymi chęć uczestnictwa w zajęciach Klubu „Senior+”.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Decyzję administracyjną w sprawach pomocy społecznej doręczać stronie postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Odpłatność strony za usługi opiekuńcze ustalać z uwzględnieniem zapisów w obowiązującej uchwale w sprawie zmiany uchwały nr XLIII/339/13 Rady Gminy Dzierżoniów z dnia 31 października 2013 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia odpłatności jak również trybu ich pobierania w sprawie usług opiekuńczych, po upływie wskazanych dni od dnia jej ogłoszenia.

W związku z powyższym w sprawach o nr:

1.W.G. – decyzja o nr Ś.S 4022/6/23 z dnia 2.01.2023 r.,

2.I.D. – decyzja o nr Ś.S 4022/3/23 z dnia 5.01.2023 r.,

3.M.D. – decyzja o nr Ś.S 4022/1/23 z dnia 2.01.2023 r.

zweryfikować odpłatność za usługi opiekuńcze za okres od 2 do 17 stycznia 2023 r. zgodnie z obowiązującą stawką za 1 godzinę usługi opiekuńczej.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Z osobami deklarującymi chęć udziału w zajęciach Klubu „Senior+” przeprowadzać rodzinne wywiady środowiskowe.

Podstawa prawna: art.107 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Dzierżoniów
2. a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

